

Rigsdagstidende.

1860. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 29.

Ellevte Session.

15de Møde.

Tredagen den 6te Januar Kl. 1.

(Fortsat.)

Sammerich (fortsat): Bistnok berøbe meget af Agitationen paa Misforstaaelse; men jeg vil ikke nægte, at meget af denne Misforstaaelse var saa grov, at den forekommer mig som bitterlig. Vi maae imidlertid vistnok sige, at Tiden har ændret sig meget, og at Stemmningen ligeoverfor det Spandetske Forslag nu ikke vilde være den samme som dengang, da det fremkom. Men derhos er at bemærke, at det Spandetske Forslag kun var et kan — borgerligt Ægtefælskab kan indgaaes — og at det foreliggende Forslag er et skal — borgerligt Ægtefælskab skal indgaaes. Dette troer jeg vil indvirke overmaade meget paa Stemmningen og gjøre, at man, hvor man var stemt imod det Spandetske Forslag, vil være ligesaa heftig stemt imod dette Forslag. Jeg troer, at de, som kunne være enige i det Princip, som ligger til Grund for Forslaget, og enige i, at noget Saadant, som det tilsigter, maa komme, naar Tiden er moden, ere nu uenige med det, fordi de sige, at Tiden ikke er moden. Naar Forslaget derfor kommer med et skal, vil det støde Mange af dem bort, der i Grunden gaae i samme Retning som Forslagsstilleren. Det vil lægge nye Byrder og nye Forpligtelser paa dem, som ganske dele Forslagsstillereis religiøse Betragtninger og Betragtning af Friheden; thi for dem er det en Byrde, at de, naar de ville indlade sig i Ægtefælskab, først skulle henvende sig til den verdslige

Dvrighed — de maae desuden betale derfor — og denne Henvendelse kan undertiden for den menneskelige Følelse have noget i høi Grad Saarende. Jeg er overbevist om, efter den Erfaring, jeg har til de forskjellige Kredse, at en stor Deel af dem, der ikke i Principet ere uenige med Forslagsstilleren, vilde være meget uenige i, at det borgerlige Ægtefælskab saaledes kommer for, at det nu skal paatvinges Alle. Naar der er gaaet nogle Mellemled, vil muligviis dette „skal“ kunne komme frem og ikke vække Modstand; men disse historiske Mellemled maae gaae i Forveien.

Jeg kan altsaa ikke Andet end erklære mig imod Forslaget i dets Heelhed; men derfor vil jeg dog ikke, at det ganske skulde være kommen forgjæves herind. Der er nemlig en Sag, som det berører, og som jeg ikke skal nægte ligger mig paa Hjerte; jeg troer, at dette Spørgsmaal kræver eller idetmindste gjør en Løsning ønskelig ad Lovgivningens Bei — det er Sagen om Ægtefælskabsstilsnitelse, der aldeles hænger sammen med Ægtefælskabs Indgaaelse. Jeg kan ikke nægte, at det for mig stiller sig som noget meget Sørge ligt, om ikke som noget meget Forargeligt, at Præsten den ene Dag siger: „Hvad Gud har sammenføjet, skal intet Menneske adskille“; og at Dvrigheden den næste Dag siger: „Jeg skiller Eder ad“. Naar dette er Tilfældet, maa man nødvendig, forekommer det mig, ønske en Ændring i dette Forhold, og jeg kan ikke see, at denne Ændring opnaaes ad anden Bei end ved Tilladeligheden af borgerligt Ægtefælskab. Jeg vil her gjøre opmærksom paa, at det er Dvrigheden, der her har taget det første Skridt, men ikke vovet at tage det andet Skridt; det